

Platform Ontwerp NL

Inleiding

In 2022 op de Dag van de Ontwerpkracht lanceerde Hugo de Jonge het Programma Mooi Nederland en werd het Platform Ontwerp NL opgericht (een samenwerking NVTL, BNSP, BNA, BNI Beroepsvereniging Nederlandse Interieurarchitecten, Koninklijke NLI ingenieurs, Federatie Ruimtelijke Kwaliteit en Vereniging Deltametropool).

Sinds de Dag van de Ontwerpkracht in 2022 is er achter de schermen hard gewerkt om dit platform vorm en inhoud te geven. Vanaf januari 2023 kwam dat proces in een stroomversnelling, waardoor het platform inmiddels ook slagkracht heeft om van serieuze betekenis te zijn. Ten behoeve van de ALV schetsen we in het kort de recente ontwikkelingen en de opzet van het platform.

Doel

Het Platform Ontwerp NL is opgericht om vanuit de vakwereld een bijdrage te leveren aan de grote verbouwing van Nederland. Het platform vormt hét adres voor ontwerpend onderzoek bij de transitievraagstukken. Het doel van Platform Ontwerp NL is het bevorderen en ondersteunen van de inzet van ontwerpkracht in de grote verbouwing van Nederland, het gesprek tussen betrokkenen hierover bevorderen en bij te dragen aan innovatie door ervaringen. Het wil knowhow, netwerk en kritische reflectie bieden door de inzet van verbeeldingskracht en door middel van kennisontwikkeling en ontwerpend onderzoek bij te dragen aan innovatie en stimulering van het maatschappelijk debat over de toekomst van Nederland. Het is de bedoeling een duurzame constructie te bouwen waarin ontwerpend Nederland de benodigde bijdragen kan leveren aan de transitieopgaven op de middellange en lange termijn.

Activiteiten

Het Platform Ontwerp NL organiseert in 2023 verschillende activiteiten, te weten:

1. **COP-bijeenkomsten.** Duo's van ruimtelijk ontwerpers en andere experts met interesse in ontwerpend onderzoek worden gevraagd om het proces van de provinciale voorstellen te volgen, te reflecteren op de betekenis van het ontwerpend

onderzoek en hun bevindingen te bespreken met een breder community of practice. Resultaten worden gepresenteerd op de Dag van de Ontwerpkracht.

2. **Dag van de Ontwerpkracht.** Organisatie van een congres. 4000 genodigden, 500 bezoekers, meer dan 30 sprekers. Naast inspiratie ook reflectie en debat met maatschappelijk veld en ontwerpers over voortgang in en rond ruimtelijke verkenningen op rijks, provinciaal en gemeentelijk niveau. Hoe ziet de ruimtelijke puzzel eruit en waar liggen verantwoordelijkheden, ruimtelijke perspectieven en vervolgstappen.
3. **Uitreiking Prijs van de Ontwerpkracht.** De jaarlijks uit te reiken prijs voor de persoon of instelling die de ontwerpkracht bij transitievragen in het afgelopen jaar heeft verstrekt. Resultaat media-aandacht voor ontwerpkracht, uitreiking vindt plaats op de Dag van de Ontwerpkracht.
4. **Uitwerking van een serie ontwerpverkenningen.** Gevraagd wordt om een bijdrage te leveren een toekomstverkenning op basis van een aantal what if vragen richting 2100. Deze what if vragen zullen gericht zijn op systeemtransitie van stedelijke regio's, met 2100 als referentiejaar. Resultaat is een ruimtelijke verbeelding die inzetbaar is in het maatschappelijk debat. Dus geen abstracte schema's of 2D kaarten maar ervaarbare beelden op ooghoogte, in doorsnedes en vanuit vogelvluchtperspectief.
5. **Quickscan van reeds uitgevoerde toekomstverkenningen en reflectie**
Parallel aan de serie ontwerpverkenningen zal een quickscan van gerealiseerde toekomstverkenningen en methodieken van onderzoeksinstellingen en andere organisaties geanalyseerd en de makers ervan geïnterviewd. Het gaat dan bijvoorbeeld om de Toekomstverkenningen 2050 van het PBL, Nederland 2120 van de WUR, Land met een Plan van KuiperCompagnons, Toekomstatelier NL 2100 van het CRa, Urban Futures (UU), Deltaprogramma en werken met adaptatiepaden (Deltares), etc. Al deze toekomstverkenningen zijn van grote waarde om het denken over de toekomst op te rekken en inzicht te geven in wat dat betekent voor het hier en nu en de koers die we moeten inzetten. Het definiëren van overeenkomsten, verschillen, kennishiaten, maar zeker ook rode draden helpt hierbij. Deze analyse wordt ook benut om de verkenningen te verrijken en onderzoeksvragen te definiëren voor het vervolg dat zal lopen van het najaar 2023- juli 2024. De activiteiten voor deze volgende periode moeten nog worden uitgewerkt.

Samenwerking ministerie van BZK

Het Ministerie van BZK heeft aangegeven een startsubsidie voor het Platform Ontwerp NL ter beschikking te willen stellen inclusief een bijdrage aan de Dag van de ontwerpkracht, deels op basis van 50% cofinanciering. Deze subsidie wordt ook ingezet voor de opzet van Communities of Practice.

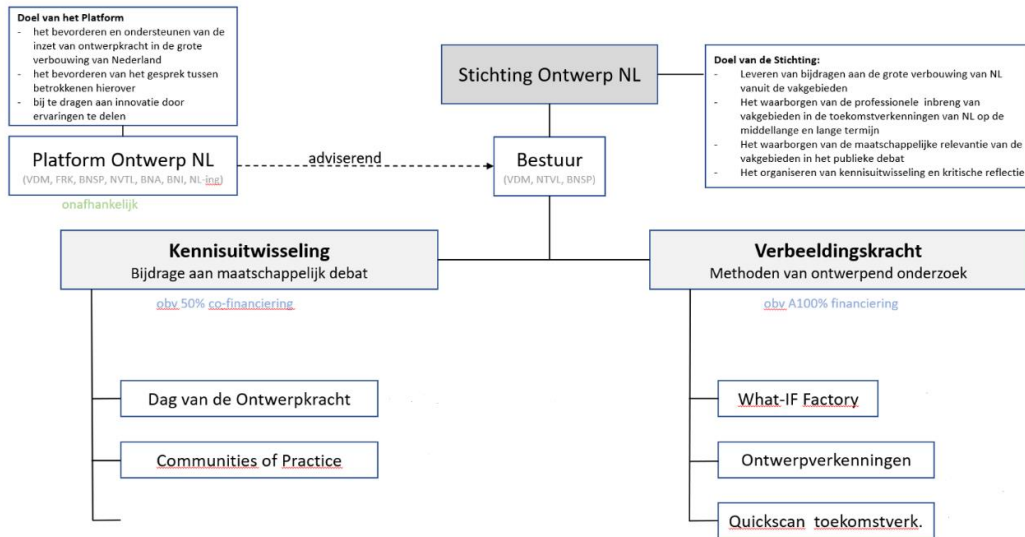
In het voorjaar van 2023 wordt een proces van reflectie ingezet op de *12 Provinciale Voorstellen* en de onderliggende ontwerptrajecten, gekoppeld aan de opbouw van Communities of Practice rond de drie NOVI/Mooi Nederland-thema's: landschap, energie, verstedelijking (zie activiteit 1). Drie duo's (van een ontwerper en een opdrachtgever/planoloog) volgen vanaf april 2023 het proces van de provinciale voorstellen, delen hun observaties in tussentijdse CoP-bijeenkomsten met ontwerpers en opdrachtgevers en presenteren hun bevindingen in parallelle werksessies op de Dag van de Ontwerpkracht. De actie borduurt voort op de uitwisseling zoals die door de Vereniging Deltametropool in de afgelopen maanden vormgegeven is rond de provinciale trajecten. Bovendien wordt een samenwerking vormgegeven met andere initiatieven, waarin rond specifieke thema's CoP's geformeerd zijn/worden, zoals rond de RES's en Windenergie en Landschap.

Het platform is daarnaast met het Ministerie van BZK in gesprek gegaan om door middel van zelfstandig uit te voeren lange termijn ontwerpverkenningen bij te dragen aan het verwezenlijken van de ambities van Mooi NL en daarmee tevens bij te dragen aan de ontwikkeling en innovatie van ontwerpkracht en de beroepssector (zie activiteit 4). Voor het agenderen van de grote veranderingen die spelen op de lange termijn is er behoefte aan het in beeld brengen van mogelijke toekomst in 2100. De transitie die onze leefomgeving zal doormaken is de kern van de verkenning. Hierbij wordt in eerste instantie geen scenariomethode gehanteerd maar bestaat de methodiek uit het uitwerken van eenduidige, (relatief) beknopte "what-if"-vragen.

Platform Ontwerp NL en Stichting Ontwerp NL

Voor het uitzetten van ontwerpverkenningen zal een aparte stichting worden opgericht. De nieuwe stichting kan opdrachtgever zijn voor het uitzetten van ontwerpverkenningen en bredere scenarioverkenningen en sturen in de beoogde resultaten. Met de oprichting van de stichting is het mogelijk de (vak)verenigingen achter het platform los te koppelen van

de risico's en belangenverstrengeling die zouden kunnen voortkomen uit een rol als opdrachtgever. 'Ontwerp NL' wordt daarmee een zelfstandige stichting met een bestuur en adviesraad. Het traject met de ontwerpverkenningen functioneert ten minste de komende twee jaar. Voor het Platform Ontwerp NL is, afhankelijk van het succes, een langere doorlooptijd gewenst.

Bestuur NVTL, april 2023